

Asia: VN/2195/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Luonnos laiksi jätelain muuttamisesta

2 §: Soveltamisala

Ehdotuksessa esitetään laajennettavaksi jätelain soveltamisalaa nykyisestä lisäämällä akkuasetukseen viittaavaan 5 momenttiin maininta kansallisesta markkinavalvontaviranomaisesta. Tukes pitää soveltamisalaa koskevan säännöksen laajentamista tarpeellisena säännösten selkeyden ja informatiivisuuden vuoksi.

Kun kaikki akkuasetuksen vaatimat muutokset jätelakiin on saatu täytäntöön, esittää Tukes harkittavaksi soveltamisalaa koskevan pykälän kirjoittamista yleisempään muotoon koskemaan yleisesti akkuasetuksen täytäntöönpanoa. Tässä ns. välivaiheessa Tukes ehdottaa siirrettäväksi tämän pykälän perustelukohtaan 24 a §:n yksityiskohtaisista perusteluista perustelujen viimeisen kappaleen, jossa todetaan täytäntöönpanon etenemisestä seuraavaa: ”Akkuasetuksen siirtymäsäännösten johdosta tuottajavastuun valvonnassa noudatettaisiin siirtymävaiheessa voimassa olevan jätelain sekä paristoista ja akuista annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksiä 18.8.2025 saakka. Jätelakiin sekä valtioneuvoston asetukseen paristoista ja akuista tehdään muut akkuasetuksen edellyttämät muutokset osana akkuasetuksen kansallisen täytäntöönpanon kolmatta vaihetta siten, että muutokset tulevat voimaan akkuasetuksen mukaisesti 18.8.2025.”

24 a §: Markkinavalvonta

Hallituksen esitysluonnoksen kappaleessa 3 on listattu kaikki EU:n akkuasetuksen mukaiset vaatimukset ja veloitteet, joiden noudattamista markkinavalvontaviranomaisen tehtävänä olisi jatkossa valvoa. Sama listaus on esitetty uudelleen 24 a §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Listauksen yhteydessä ei ole perustelua siitä, miten tähän listaan on päädytty.

Tukes huomauttaa, että markkinavalvonta kohdistuu ensisijaisesti tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvontaan (vrt. markkinavalvonnan määritelmä, markkinavalvontalaki 2 § 3 kohta ja EU:n markkinavalvonta-asetus (3 artikla 3 kohta) ja listauksessa on nyt myös sellaisia veloitteita, jotka kohdistuvat tuotteen vaatimukseen välillisemmin, kuten 74 artiklan 5 kohdassa säädetty velvoite esittää 56 artiklan 4 kohdan a–d alakohdan mukaisesti tuottajan kattamat kustannukset erikseen loppukäyttäjälle uuden akun tai pariston myyntipisteessä. Kyseisen artiklan

alakohdassa viitatus valvonnan arvioinnin piiriin tulevat kustannukset ovat tuottajavastuuseen liittyviä kustannuksia, jotka raportoidaan tuottajavastuuviranomaiselle ja joista Tukesilla ei ole mitään tietoa. Nykyisellään Tukesin vastuulle on säädetty valvoa paristoista ja akuista annetun valtioneuvoston asetuksen (520/2014) 16 §:n noudattamista, mutta on huomattava, että kyseinen velvoite on päinvastainen, eli siinä kielletään kierrätyskustannusten ilmoittaminen myyntipisteellä erikseen käyttäjälle, eikä tällöin valvonta edellytä tietoa todellisista kustannuksista. Tämä huomioiden, Tukes pitää tarkoituksenmukaisempana, että 74 artiklan valvonta kuuluisi kokonaisuudessaan osaksi tuottajavastuun valvontaa. Tukes esittääkin, että kyseinen kohta poistetaan em. listauksesta.

25 §: Muut valvontaviranomaiset

Tukes esittää, että ehdotettuun uuteen pykälätekstiin lisättäisiin viittaus siihen, että pykälässä mainitut viranomaiset tekisivät keskenään tarkoituksenmukaista yhteistyötä. Nyt yhteistyövelvoitetta ei ole säädöstasolla rajattu tarkoituksenmukaisuusperusteella ja näin ollen pykälän sanamuoto on epäselvä. Toiseksi Tukes esittää pykälätekstiä muokattavaksi siten, että velvoittava muoto ”on tehtävä” yhteistyötä, muutettaisiin enemmän tarkoituksenmukaisuutta kuvaavaan muotoon ”tekevät” yhteistyötä. Kolmanneksi viittausta ”ajoneuvojen akkujen markkinavalvontaan” ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että tarkoituksenmukaista yhteistyötä tehdään nimenomaan akkuasetuksen mukaisessa ajoneuvoakkujen valvonnassa.

Lisäksi yksityiskohtaisissa perusteluissa voisi tarkemmin kuvata säännöksen tavoitteita. Mikä on 25 §:ään ehdotettavan Traficom ja Tukesin välisen tarkoituksenmukaisen yhteistyön tarkoitus? Perusteluissa vain avataan yleisesti Traficom ja Tukesin välisen yhteistyön toimivaltaa mm. sähköautojen valvonnassa, tuomatta täsmällisemmin esille Traficom suorittaman markkinavalvonnan rajapintaa Tukesille tulevaan akkuasetuksen markkinavalvontaan nähden ja niihin liittyviin yhteistyötarpeisiin. Nykyisillä perusteluilla ja sanamuodolla Tukes ei näe tarvetta säätää yhteistyöstä erikseen jätelaissa.

Pääasialliset vaikutukset

Kappaleen 2.2.3 (Vaikutukset viranomaisen toimintaan) mukaan varsinainen markkinavalvonta voidaan aloittaa, kun talouden toimijat tuntevat riittävästi toimintaansa koskevat vaatimukset. Sitä ennen tulisi keskittyä kattavaan viestintään, neuvontaan ja tiedottamiseen. Tukes toteaa, että riskiperusteinen, tasapuolinen ja EU:n markkinavalvonta-asetuksen mukainen markkinavalvonta saattaa edellyttää myös markkinavalvontalaissa olevien valvontakeinojen käyttöä jo siitä alkaen, kun tietyt akkuasetuksen velvoitteet tulevat sovellettavaksi. Viestintä, neuvonta ja tiedottaminen on sen sijaan tarpeen aloittaa jo siirtymäaikana, eli ennen velvoitteiden tuloa voimaan.

Tukes nostaa myös esille, että tulevien akkuasetuksen nojalla annettavien delegoitujen säädösten sisällöstä ei ole mitään tietoa. Delegoitujen säädösten sisällöllä voi olla kuitenkin merkittävää vaikutusta Tukesille tulevaan työmäärään (mm. viestintä, neuvonta, tulkinta, valvonta).

Tukesilla ei ole entuudestaan osaamista eikä käytettävissä olevia resursseja akkuasetuksen uusien vaatimusten valvontaan. Osaamisen rekrytointi ja siten hallituksen esitysluonnoksessa esitetyt resurssit ovat erityisen tärkeitä, jotta yritysten neuvonta ja opastaminen voidaan aloittaa sekä myöhemmin asetuksen markkinavalvonta. Hallituksen esitysluonnoksessa viitataan komission arvioon akkujen kysynnän 14-kertaistumisesta vuodesta 2018 vuoteen 2030. Akkuteollisuuden

merkitys Suomessa on kasvussa. Yritysten tasapuolisten kilpailuolosuhteiden luominen on tärkeää, eikä sitä voida taata ilman markkinavalvontaan annettavia riittäviä viranomaisresursseja.

Lopuksi Tukesin kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksessa Tukesille on katsottu kuuluvaksi ns. ensi vaiheessa akkuasetuksen VII luvussa säädetyn akkuja ja paristoja koskevan asianmukaisen huolellisuuden toimintapolitiikkojen noudattamisvelvoitteen valvonta. Jäljempänä esityksessä 24 a §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että myöhemmin selvitettäisiin asianmukaisen huolellisuuden valvontatehtävän siirtämismahdollisuutta uuteen valmistelussa olevaan lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä hoitavaan monialaiseen valtakunnalliseen virastoon.

Tukes ei pidä ehdotusta tarkoituksenmukaisena. Tukesilla ei ole kyseiseen tehtävään ennakkollista osaamista ja kuten esitysluonnoksessa tässä kohtaa todetaan, ei luonnoksessa olevaan Tukesin arvioon lisävoimavaratarpeesta sisälly tähän tehtävään liittyviä lisäresursseja. Vaikka tehtävä olisi määräaikainen ja veloitteet tulevat voimaan vasta 18.8.2025, edellyttäisi tehtävän antaminen Tukesille osaamisen ja resurssien varmistamista jo nyt yritysten neuvontaa ja tiedottamista varten ko. määrääjäksi. Jo nyt yrityksiltä tulee kysymyksiä akkuasetuksen luvun VII tulkinnoista.

Muut toteuttamisvaihtoehdot

Luvun toisen kappaleen aluksi todetaan näin: ”Valmistelussa päädyttiin vaihtoehtoon, jossa kaikki akkuasetuksen mukaiset valvontatehtävät keskitettäisiin Tukesille.” Selvyden vuoksi lause tulisi korjata siten että tässä viitataan markkinavalvontatehtäviin. Akkuasetuksessa säädetään myös tuottajavastuusta, jonka noudattamisen valvonta ei ole osa markkinavalvontaa, eikä kuulu nyt eikä olla Tukesin käsityksen mukaan ehdottamassakaan tässä vaiheessa tulevan Tukesille.

Alustavat kommentit luonnoksesta valtioneuvoston asetukseen paristoista ja akuista muuttamiseksi

Tukes ei lausu asetuksen muuttamista koskevasta luonnoksesta tässä yhteydessä.

Muuta lausuttavaa

Tukes kiittää mahdollisuudesta lausua säädösluonnokseen. Tukesilla ole muuta lausuttavaa.

Kerttula Tuiri
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Raitala Suvi
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto